

“ถ้าตั้งใจจริงเราจะเริ่มด้วยการทำอย่างเต็มที่ มีการติดตามแก้ไขอย่างเป็นระบบ จนกระทั่งเป็นผลสำเร็จ ไม่ว่าจะทำงานในหน้าที่ใด”

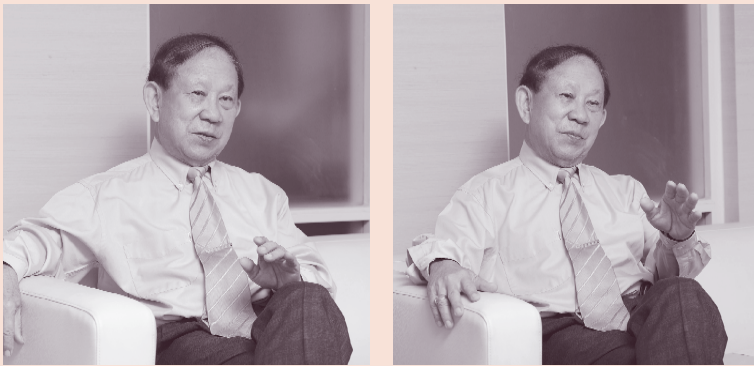
ศ.เกียรติคุณ นพ.ปริญญา สากิยลักษณ์
รองประธานคนที่ 1 มูลนิธิหัวใจแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

แรงบันดาลใจในการเลือกเรียนแพทย์ โดยเฉพาะสาขาศัลยกรรมทรวงอก

ผมจบชั้นมัธยมต้นจากโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย แล้วเรียนต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา แรก ๆ ก็ไม่สนใจที่จะเป็นแพทย์ แต่ด้วยคุณแม่เป็นพยาบาลจบจากศิริราช และมีญาติพี่น้องหลายคนเป็นแพทย์ และชี้แนะให้เราเรียนแพทย์ ทำให้ผมค่อย ๆ หันมาสนใจที่จะเป็นแพทย์ สอบติดคณะวิทยาศาสตร์การแพทย์และไปเรียนเตรียมแพทย์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 ปี แล้วข้ามฟากไปเรียนที่ศิริราชอีก 4 ปี หลังจบเป็นแพทย์ฝึกหัดที่ศิริราช 1 ปี ตัดสินใจจะเป็นศัลยกรรม จึงสมัครเป็นแพทย์ประจำบ้านศัลยกรรม ประทับใจอาจารย์ทางศัลยกรรมหลายท่านที่เป็นแบบอย่างที่ดีทำให้เห็นว่า การผ่าตัดจะเป็นการแก้ไขอย่างรวดเร็ว เห็นผลทันตาในหลาย ๆ โรค พอดีช่วงนั้นหมอไทยไปศึกษาต่อและฝึกงานที่อเมริกา กันมาก ไปได้ไม่ยากสอบผ่าน ECFMG ก็สมัครไปทำงานได้แล้ว แต่ผมได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ท่านหนึ่งที่มีประสบการณ์การศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกาให้ไปเรียน postgraduate เพื่อทบทวนความรู้ให้แน่นก่อน แล้วค่อยไปทำงาน จึงไม่ได้สมัครไปเป็น intern เหมือนเพื่อนคนอื่น และได้สมัครไปเรียนที่มหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย ใช้เวลา 2 ปีสอบได้ปริญญาโททางศัลยศาสตร์ หลังจากนั้นจึงสมัครเป็นแพทย์

Expert Focus เป็นคอลัมน์จากการสัมภาษณ์ทัศนคติ มุมมอง แบบแผนการดำเนินชีวิตของแพทย์ต้นแบบในสาขา โดยมุ่งหวังให้เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นประโยชน์ไม่มากนัก สำหรับแพทย์รุ่นใหม่ในการประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ แพทย์ท่านใดสนใจเสนอชื่อ สามารถติดต่อแจ้งชื่อได้ที่เจ้าหน้าที่กองบรรณาธิการ ตามรายละเอียดหน้าสารบัญ

ประจำบ้าน เข้าฝึกอบรมเป็นศัลยแพทย์ทั่วไปหลักสูตร 4 ปี ที่ Syracuse University, Upstate Medical Center รัฐ New York เมื่อจบการฝึกอบรมระหว่างรอสอบบอร์ดศัลยกรรมทั่วไป ก็ทำงานทำ ตอนนั้นเห็นว่าศัลยกรรมหัวใจเป็นสิ่งที่ท้าทายและเมืองไทยยังมีคนสนใจไม่มาก การผ่าตัดก็ยุ่งยากและผลการผ่าตัดยังไม่ค่อยดี จึงสนใจที่จะศึกษา ได้เรียนต่อทางศัลยกรรมหัวใจ 2 ปี ที่มหาวิทยาลัย Case Western Reserve เมือง Cleveland รัฐ Ohio สอบได้บอร์ดศัลยกรรมทั่วไปและศัลยกรรมทรวงอกรวม 2 บอร์ด จึงกลับมาเมืองไทย และเป็นอาจารย์ที่ศิริราชตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516

สิ่งที่รู้สึกภูมิใจ

ความภูมิใจนั้นมีมาเป็นลำดับตั้งแต่เป็นนักศึกษาแพทย์ ผมอยู่ในกลุ่มที่เป็นนักกิจกรรม ไม่ได้เป็นหนอนหนังสือ แต่พอสอบแพทยศาสตร์บัณฑิตได้เกียรตินิยม อันดับ 2 ก็ดีใจมากเพราะมีเพียง 5 คน จากศิริราช 4 คน และจากจุฬาลงกรณ์คนเดียว

ความภูมิใจต่อมาคือ เมื่อเราไปทำงานต่างประเทศใหม่ ๆ เป็นธรรมดาที่ชาวต่างชาติเขาไม่รู้จักว่ามาตรฐานทางการแพทย์เราเป็นอย่างไร การดูแลคนไข้เป็นอย่างไร เขานึกไม่ออก แต่เราสามารถพิสูจน์ให้เขาเห็นว่าเรามีความสามารถในการดูแลคนไข้และการสอนนักศึกษาแพทย์และแพทย์ประจำบ้านรุ่นเด็ก ทำได้ดีจนได้รับรางวัลแพทย์ประจำบ้านดีเด่น ซึ่งต้องใช้เวลาพอสมควรในการพิสูจน์ให้เขายอมรับนับถือ

ความภูมิใจต่อมาคือ การสอบได้บอร์ดศัลยศาสตร์ทั่วไปและศัลยศาสตร์ทรวงอก ผมเป็นแพทย์ที่ได้รับอเมริกันบอร์ดของการผ่าตัดหัวใจ เป็นคนที่สองที่กลับมาเมืองไทย โดยกลับมาแล้วก็ได้ทำการผ่าตัดเปลี่ยนทางเดินของเส้นเลือดหัวใจ ที่เรียกว่า Bypass เป็นคนแรกของเมืองไทยปี พ.ศ. 2517 และเป็นคนแรกของ South East Asia ด้วยผลงานนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผมได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ในปี พ.ศ. 2541

ความภูมิใจลำดับต่อมาคือ การได้รับความไว้วางใจให้เป็นประธานหรือนายกสมาคมวิชาชีพหลายองค์กร เช่น สมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมศัลยแพทย์ทรวงอกแห่ง

ประเทศไทย ประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย รองประธานคนที่ 1 มูลนิธิหัวใจแห่งประเทศไทยฯ ล่าสุดได้รับมอบสมาชิกกิตติมศักดิ์จากวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีสมาชิกประมาณ 20,000 คนจากทั่วโลก โดยคัดเลือกจากศัลยแพทย์ที่มีผลงานที่มีประโยชน์ดีเด่นระดับนานาชาติเป็นศัลยแพทย์ไทยคนแรกและคนเดียวในรอบ 100 ปี

ความภาคภูมิใจต่อมาก็คือ การได้มีโอกาสถวายงานแด่พระบรมวงศานุวงศ์เกือบทุกพระองค์ ตั้งแต่กลับจากต่างประเทศมาก็ได้ไปปฏิบัติงานในโครงการศัลยแพทย์อาสาที่จังหวัดนราธิวาสตั้งแต่ พ.ศ. 2517 ทำการผ่าตัดคนไข้ในพระบรมราชูปถัมภ์เรื่อยมา ต่อมาได้เข้าทำงานเป็นแพทย์ในขบวนเสด็จฯ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และได้เป็นหัวหน้าทีมคนหนึ่งในขบวนเสด็จ

มหาวิทยาลัยมหิดลได้มอบปริญญาศัลยศาสตร์ดุษฎีกิตติมศักดิ์ให้ผมเมื่อปี พ.ศ. 2551 และมหาวิทยาลัยนเรศวร ก็ได้มอบปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีหัวใจและทรวงอกในปี พ.ศ. 2552 ให้ผม เป็นความภาคภูมิใจหลาย ๆ อย่าง ต่อเนื่องมา

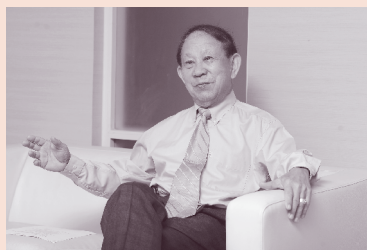
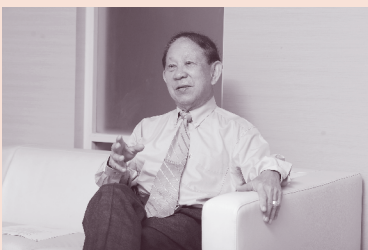
ความภูมิใจและความสำเร็จถึงกล่าวเกิดจากอะไร

ชัดเจนเลยครับ เกิดจากการตั้งใจจริงในสิ่งที่เราทำ พอเราตั้งใจจริงแล้วเราจะเริ่มด้วยการทำอย่างเต็มที่ ตามมาด้วยการติดตามแก้ไขอย่างเป็นระบบ จนกระทั่งเป็นผลสำเร็จ ไม่ว่าจะทำงานในหน้าที่ใด ตั้งแต่เรียนอยู่ต่างประเทศเมื่อกลับเมืองไทยผมก็ทำอย่างนั้นทั้งในและนอกโรงเรียนแพทย์ อาทิ การทำงานสมาคมฯ หรือราชวิทยาลัยฯ จะตั้งใจทำอย่างเต็มที่ ศึกษากฎระเบียบอย่างชัดเจนทำงานให้เป็นระบบจึงได้รับการยอมรับนับถือ

กว่าจะถึงวันที่ทำสำเร็จ เจออุปสรรคอะไรบ้างและเอาชนะได้อย่างไร

งานทุกงานมีอุปสรรค แต่ถ้าเราตั้งใจจริงแล้วโอกาสประสบความสำเร็จก็มีมาก อย่างการให้ชาวต่างชาติยอมรับ อุปสรรคแรกคือ เรื่องภาษา เรากี่ขว่นขวาย อ่านหนังสือใช้ความขยันเข้าสู่ ไม่เข้าใจก็พยายามถามเขา เลียนประโยคที่เขาพูด เลียนเสียงที่เขาพูด มันก็จะค่อย ๆ ดีขึ้น ๆ หรืออย่างตอนสอนนักศึกษาแพทย์ต่างประเทศ เขาเห็นเราสอนด้วยความรู้จริง ๆ ไม่ต้องลึกลับขี้อาย ขอเพียงแต่ว่ามีเหตุมีผล อธิบายได้ชัดเจน ให้เขาเข้าใจ เขาก็จะประทับใจและเคารพเรา ไม่ใช่ว่าเพียงแต่บอกให้เขาทำ แต่อธิบายไม่ได้

อีกตัวอย่างคือ การที่ผมขอกทุนจากคณะแพทยศาสตร์ศิริราช นำทีมผ่าตัดไปดูงานที่สหรัฐอเมริกาเพื่อการผ่าตัดเปลี่ยนหัวใจเมื่อปี พ.ศ. 2532 ประกอบด้วย ศัลยแพทย์ คือ ตัวผมเอง วิสัญญีแพทย์ อายุรแพทย์ และพยาบาลห้องผ่าตัด รวม 4 คน ไปดูงานที่มินิโซตา สหรัฐอเมริกา ใช้เวลา 1 เดือน โดยแต่ละคนก็แยกไปดูงานของตัวเองและกลับมาคุยกันทุกวัน ว่ากลับไปเมืองไทยจะอย่างไร พอกลับถึงเมืองไทยได้ 30 วัน ก็สามารถทำการผ่าตัดเปลี่ยนหัวใจได้สำเร็จเป็นรายแรกของโรงพยาบาลศิริราชและเป็นรายที่สองของประเทศไทย นี่ก็เป็นตัวอย่างของความสำเร็จจากการตั้งใจจริง

ถ่ายย้อนเวลากลับไปได้ อยากกลับไปทำเรื่องใดมากที่สุด

ชีวิตผมที่ผ่าน ๆ มา ถึงแม้จะมีอุปสรรคก็ผ่านมาได้ด้วยดี และประสบความสำเร็จพอสมควรในด้านต่าง ๆ จนถึงปัจจุบันนี้ ถ้าจะให้ไปแก้ไขเรื่องอะไรที่ใหญ่ ๆ ก็คงไม่มี เพียงแต่ว่า เมื่อมองย้อนกลับไปแล้วก็พบว่าที่ผ่านมามีหนทางสาหัสพอดูทีเดียว

ใครคือบุคคลที่เป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตหรือการทำงาน

อาจารย์ชาวต่างชาติที่สอนผมหลายท่าน แต่ละท่านมีลักษณะเด่นที่แตกต่างกันผมก็จดจำแต่ละท่านมาเป็นแบบอย่างในการทำงาน สำหรับที่เมืองไทย มีศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์อุดม โปษะกฤษณะ

ท่านเป็นหัวหน้าภาควิชาศัลยศาสตร์ เป็นศัลยแพทย์ที่เชี่ยวชาญทางการผ่าตัดสมองเป็นคนแรกของเมืองไทย ผมประทับใจในการทำผ่าตัดของอาจารย์ อาจารย์เป็นคนเจ้าระเบียบ ตรงไปตรงมา ในสายตาของลูกศิษย์ อาจารย์ดู แต่เป็นการดูที่ได้ประโยชน์สำหรับพวกเรา ทุกคนก็จะจำอาจารย์ได้ อาจารย์เป็นประธานราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยคนแรก และเป็นแบบอย่างที่ดีของผม อีกท่านคือ ศาสตราจารย์ นายแพทย์เกษน จาติกวณิช ท่านเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลศิริราช อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดลและหัวหน้าหน่วยศัลยกรรมหัวใจคนแรกของโรงพยาบาลศิริราช เป็นผู้บุกเบิกศัลยกรรมหัวใจคนแรก ๆ ของเมืองไทย เป็นอีกท่านที่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน อาจารย์สอนผมมาตั้งแต่เป็นนักเรียนแพทย์จนเป็นแพทย์ประจำบ้าน อาจารย์เป็นนักกีฬา สนุกสนาน ร่าเริง รักลูกศิษย์ ใจดี

คติหรือหลักการที่ยึดถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

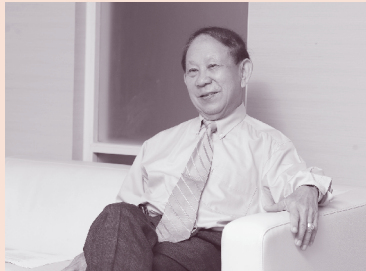
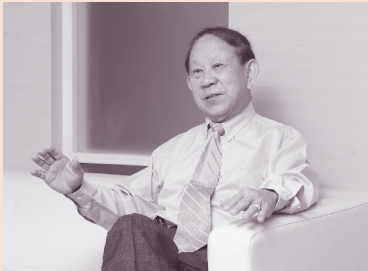
ข้อแรก “เรียบง่าย ไม่หรูหรา แต่มีวินัยกับตัวเอง” ผมจะจัดเวลางานบันเทิง กีฬา ให้ได้สัดส่วน และค่อนข้างสม่ำเสมอตั้งแต่ทำงานในราชการจนถึงเกษียณอายุ ผมให้ความสำคัญกับสุขภาพร่างกายมาก โดยเฉพาะเรื่องการออกกำลังกาย ก่อนเกษียณผมใช้เวลาตอนเย็นสัปดาห์ละ 2 วันสำหรับการออกกำลังกาย หลังเกษียณไปออกกำลังกายทุกวันเลย คนมักชอบพูดเสมอว่าไม่มีเวลาทำโน่นทำนี่ “คุณจะไม่มีเวลาตรงใดที่คุณไม่จัดเวลา” ชนิดของกีฬาขึ้นกับความเหมาะสมของแต่ละคน ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ขึ้นกับความชอบ ความเหมาะสม และความสะดวก

ข้อสอง “อัตตนาถิง อุปมัง กเร คือการเอาใจเขามาใส่ใจเรา” ในการดูแลผู้ป่วย ควรเอาตัวเราเข้าไปเทียบ และคิดว่าถ้าเราเป็นผู้ป่วย อะไรดีที่สุดในชีวิตสำหรับตัวเรา เราก็ควรจะให้คนอื่นใช้อย่างนั้น คำนี้ถึงความสะดวก ความสิ้นเปลือง และผลลัพธ์ที่พึงได้สำหรับคนไข้

มองการแพทย์ของเมืองไทยว่าอย่างไร ทิศทางในอนาคตเป็นอย่างไร

การแพทย์เมืองไทยเจริญขึ้นมาก แต่รอบ ๆ บ้านเรา เขาอาจจะเจริญเร็วกว่า ผมคิดว่าเราไม่ควรภาคภูมิใจและอยู่เฉย ๆ เพราะถ้าเราอยู่กับที่เมื่อไร รอบ ๆ บ้านเขาจะแซงเราเมื่อนั้น เราต้องพัฒนาปรับปรุงไปเรื่อย ๆ อย่างมหาวิทยาลัยในทวีปเอเชียถ้าเทียบอันดับแล้ว มหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในประเทศไทยอยู่อันดับที่ 44 ในขณะที่สิงคโปร์หรือจีนอยู่อันดับต้น ๆ แสดงว่ายังมีสิ่งที่เราต้องปรับปรุงอีกมาก

การทำงานของแพทย์ในปัจจุบันมีตัวช่วยเยอะ ได้แก่ การตรวจพิเศษเฉพาะโรค การทำ Computer scan การตรวจคลื่นแม่เหล็ก ทำให้แพทย์ลืมนและให้ความสำคัญกับการตรวจพื้นฐานน้อยไป ซึ่งในสมัยผมเริ่มทำงานไม่มีสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ต้องอาศัยความรู้พื้นฐาน เช่น การซักประวัติ การตรวจร่างกายอย่างละเอียด อย่างมากก็มีแค่เอกซเรย์ปอด เพราะเมื่อก่อนไม่มีคอมพิวเตอร์ การวินิจฉัยจึงไม่แม่นยำเหมือนปัจจุบัน แต่ 70-80% ไม่ต้องอาศัยอุปกรณ์ราคาแพง ๆ เครื่องมือเหล่านี้บางทีก็ใช้โดยเกินความจำเป็น ถือว่าฟุ่มเฟือย

ข้อเสนอให้แพทย์รุ่นใหม่ว่าจะสำเร็จต้องทำอย่างไร

แพทย์รุ่นใหม่ต้องมีความตั้งใจจริงว่าจะทำอะไร มีเป้าหมายที่ชัดเจน เมื่อจบแพทย์สามารถทำงานได้หลายแบบ เป็นแพทย์ที่ประกอบวิชาชีพส่วนตัว ทำงานในโรงพยาบาลรัฐบาล โรงพยาบาลเอกชน หรือทำงานในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย แต่ละแบบจะไม่เหมือนกัน ความต้องการหรือการปรับตัวแต่ละสถานที่ก็ไม่เหมือนกัน เราต้องมีเป้าหมายชัดเจนว่าอยากจะเป็นหมอแบบไหน ซึ่งบางทีก็อาจไม่ได้ตามความต้องการเสมอไป แต่อย่างน้อยต้องมีเป้าหมายชัดเจน เช่น ถ้าอยากจะเป็นแพทย์ในโรงเรียนแพทย์ ความรู้ของแพทย์ทั่ว ๆ ไปไม่พอแล้ว จะต้องมีการฝึกอบรมเฉพาะทาง และต้องมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมในต่างประเทศ ถ้ามัวจำเป็นไหมที่ต้องไปศึกษาต่อต่างประเทศ สำหรับผมผมคิดว่าจำเป็น เพราะการไปศึกษาต่อต่างประเทศนั้น ไม่ใช่จะไปศึกษาวิชาอย่างเดียว อันดับหนึ่งคือ เรื่องภาษา การอยู่ต่างประเทศจะเรียนรู้ได้ดีกว่าการเรียนที่

เมืองไทย อีกเรื่องคือ เรียนรู้เรื่องวิธีการทำงาน การตรงต่อเวลา การทำงานเป็นระเบียบ การเข้าสังคมก็มีความจำเป็นเพราะเมื่อเขารู้จักเรา และเรารู้จักเขา จะได้พึ่งพาอาศัยกันในอนาคต เรามีลูกศิษย์ที่จะไปศึกษาต่อต่างประเทศ สามารถแนะนำฝากฝังให้ได้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความจำเป็นสำหรับครูโรงเรียนแพทย์ถ้าจบแล้วไปทำงานส่วนตัว เปิดคลินิกก็ไม่มีเวลาจำเป็นเท่าไร

ข้อเสนอสำหรับ ศิษย์แพทย์ทรวงอก

การเป็นศิษย์แพทย์ทรวงอก ต้องมีความตั้งใจจริง พร้อมทั้งจะสู้กับงานหนักต่าง ๆ ไม่เกียจงาน ผมแนะนำว่าควรฝึกอบรมในเมืองไทยตั้งแต่ต้นจนจบ เพราะบ้านเรามีโปรแกรมการฝึกอบรมจนจบได้บอร์ด ได้วุฒิบัตรในเมืองไทย ซึ่งต่างกับสมัยผมยังไม่มี จึงต้องเดินทางไปฝึกอบรมต่างประเทศเป็นเวลานาน ปัจจุบันการที่จะไปอยู่ต่างประเทศนาน ๆ ก็เป็นไปได้ยาก เรื่องวีซ่ายาก แนะนำให้ฝึกอบรมให้จบในเมืองไทย พอจบในเมืองไทยแล้ว หางานทำให้เป็นหลักเป็นแหล่งเสียก่อน ถ้าเรารู้ความต้องการของเราแล้วว่าเป็นอย่างไร จึงหาทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ การจะประสบความสำเร็จมักต้องมีอาจารย์ที่เคยผ่านประสบการณ์แนะนำ การติดต่อไปเองจะทำได้ยาก สำหรับระยะเวลาการฝึกอบรมไม่ต้องนาน 2-3ปี ก็น่าจะพอ CVM